

Vzdělávací politika v Evropské unii

Principy:

- Subsidiarita – podřízenost, respektování pravomocí organizačně nižších úrovní
- Participativnost – podíl, účast
- Spravedlivost

Maastrichtská smlouva (Smlouva o EU)

- podepsána 7. 2. 1992, platnost 1. 11. 1993; konkretizovala podobu EU
- Evropská dimenze v kurikulu a vzdělávání učitelů (čl. 126)

Lisabonské cíle vzdělávání

Zvýšení konkurenceschopnosti Evropy

- Informační společnost pro všechny – ICT ve vzdělávání
- Klíčové kompetence
- Vzdělávání učitelů – profesionalizace
- Otevřené učení – zvýšení přitažlivosti učení
- Zvyšování kvality vzdělávání
- Zvyšování účasti ve vzdělávání v matematických, přírodovědných a technických oborech
- Posilování vazeb mezi světem práce, výzkumem a společností
- Jazykové vzdělávání
- Podpora aktivního občanství, rovných příležitostí a sociální soudržnosti
- Podpora mobility a evropské spolupráce

Lisabonský proces a odborné vzdělávání

- Kvalita
- Transparentnost kvalifikací – průhlednost, jasnost
- Mobilita

Bolognská deklarace (1999)

Cíle:

Přijetí stupňů VŠ - bakalářský (3), magisterský (2), doktorský (3-6)

- Srovnatelnost
- Transparentnost
- Zaměstnavatelnost
- Konkurenceschopnost

Kreditní systém

- Prostředek mobility
- Možnost získávání kreditů mimo VŠ

Podpora mobility

- Stáže, výměny, přístup ke studiu, integrace studijních programů
- Praxe, výzkum

Bílá kniha o vzdělávání a odborném výcviku – Národní program rozvoje vzdělávání v ČR (2001)

- TOWARD LEARNING SOCIETY (1996) – směrem k učící se společnosti

Cíle vzdělávací politiky v EU:

- Kvalita vzdělávání
- Spojení se sférou práce
- Druhá šance (CŽV)
- Jazyky
- Investice do vzdělávání

Trend vzdělávací politiky v EU:

- Rozvoj klíčových kompetencí, evaluační systémy, ICT

Evropská dimenze

- Výchova evropského občana
- Sdílení společných hodnot
- Kultivace vztahu k Evropě
- Odpovědnost za budoucnost Evropy
- Flexibilita a mobilita
- Uplatnění na evropském trhu práce
- Osvojení vědomostí a dovedností pro pochopení historických a současných procesů v Evropě

Vzdělávací systémy v Evropské unii

Společné rysy

- Hodnoty – demokracie, lidská práva, solidarita (Ústava, školské zákony)
- Demokratičnost – otevřený přístup všem
- Ideologická a náboženská pluralita
- Participativní školská politika, spoluúčast na rozhodování
- Povinné vzdělávání (4/5 – 16)
- Celoživotní vzdělávání pro všechny věkové kategorie
- Internacionalizace

Rozdíly

- Struktura vzdělávacího systému
- Obsah / Kurikulum (společné jádro)
- Systémy hodnocení žáků, škol
- Vzdělávání učitelů (trend univerzitace)

Trendy

- Předškolní výchova povinná 5-6, bezplatná
- Základní vzdělávání společné pro všechny žáky
- Střední vzdělávání komprehensivní, odborné
- Vysokoškolské vzdělávání - 3 stupně, autonomie VŠ

Evropská dimenze v české škole

RVP průřezová témata

- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Obsahové linie

- Žijeme v Evropě – Objevujeme Evropu – Jsme Evropané

Evropská dimenze jako součást priorit školy

- Zjišťování názorů, potřeb a očekávání žáků
- Rozšiřování horizontů a perspektiv v evropském prostoru
- ŠVP – obsahové oblasti, mezipředmětové projekty
- Mimotřídní aktivity (soutěže, programy EU, kluby, mobilita)
- Využívání médií – internet, literatura, studovna

Koordinátor evropských programů

Týmová spolupráce učitelů

Mezinárodní klasifikace vzdělání – ISCED 97

(Sdělení Českého statistického úřadu o zavedení Mezinárodní klasifikace vzdělání – ISCED 97 ze dne 13. prosince 2007 s účinností od 1. ledna 2008)

- Byla schválena na 29. zasedání Generální konference UNESCO v listopadu 1997, rozpracování mezinárodní klasifikace vzdělání ISCED bylo provedeno v úzké spolupráci s OECD (úrovně vzdělání) a Eurostatem (obory vzdělání).
- Je nástrojem pro shromažďování, zpracování a zpřístupňování vzdělávacích statistik jak v jednotlivých zemích, tak v mezinárodním měřítku
- Má dvě na sobě nezávislé části - úrovně vzdělání a obory vzdělání

Úrovně vzdělání

Klasifikace vzdělání má 7 základních úrovní (kategorií) vzdělání – kategorie 0 až 6.

Kategorie 2, 3, 4 a 5 se dále člení na podkategorie, které charakterizují typ následného vzdělávání nebo určení (*příloha 1 ČSÚ o zavedení Mezinárodní klasifikace vzdělání – ISCED 97*)

Pro určování kategorie, resp. podkategorie úrovně jsou používána klasifikační a doplňková hlediska.

Obory vzdělání

Obory vzdělání jsou uspořádány do tříступňové klasifikace. Pro stanovení oboru je určující předmětová látka vyučovaná ve vzdělávacím programu (*příloha 2 ČSÚ o zavedení Mezinárodní klasifikace vzdělání – ISCED 97*).

Vzdělávání v ČR

Priority EU ve vzdělávací politice

Priority EU jsou zohledněny v dlouhodobém záměru rozvoje vzdělávací politiky ČR.

6 hlavních strategických linií rozvoje:

- I. Realizace celoživotního vzdělávání
- II. Přizpůsobení vzdělávacích a studijních programů potřebám života ve znalostní společnosti
- III. Monitorování a hodnocení kvality a efektivity vzdělávání

- IV. Podpora vnitřní proměny a otevřenosti vzdělávacích institucí
- V. Proměna role a profesní perspektivity pedagogické práce
- VI. Přejít od centrálního řízení k odpovědnému spolurozhodování

Prioritou je vybavení všech občanů EU klíčovými kompetencemi:

- Komunikace v mateřském jazyce
- Matematická gramotnost
- Základní dovednosti ve vědě, a technice
- Využívání ICT
- Umět se učit
- Interpersonální a občanské dovednosti
- Kulturní rozhled

Vzdělávací systém v ČR

Vzdělávání v ČR

Počáteční vzdělávání

Vzdělávací systém poskytující formální vzdělávání – viz příloha 3 „Schéma vzdělávacího systému“, v případě úspěšného ukončení posledního ročníku příslušného druhu a typu školy je výsledkem vzdělávání dosažení stupně vzdělání.

- Základy vzdělání - ZŠ speciální
- Základní vzdělání - ZŠ
- Střední vzdělání -OU
- Střední vzdělání s výučním listem - SOU
- Střední vzdělání s maturitní zkouškou – gymnázia, SOŠ
- Vyšší odborné vzdělání – VOŠ - DiS.
- Vysokoškolské vzdělání – VŠ - Bc., Mgr.; doktorský studijní program – PhD.

Další vzdělávání

Další vzdělávání navazuje na počáteční vzdělávání ve školách a školských zařízeních. Umožňuje se, aby každý, kdo dosáhl alespoň základního vzdělání, mohl konat jednotlivou zkoušku závěrečné, maturitní zkoušky – důležité z hlediska požadavků trhu práce. Motivem konání jednotlivé zkoušky může být:

- Snaha uchazeče prokázat vůči zaměstnavateli znalosti a dovednosti v rozsahu zkoušky (výhoda při hledání zaměstnání)
- Srovnatelnost dřívějších absolventů s „čerstvými“ absolventy (zejména nové pojetí ZZ, maturitní zkoušky,...)

Úspěšným vykonáním jednotlivé zkoušky se nezíská stupeň vzdělání.

Získání stupně vzdělání se váže na:

- absolvování vzdělávacího programu v plném rozsahu – tj. úspěšným vykonáním zkoušek ze všech předmětů nebo jiných ucelených částí učiva stanovených RVP i ŠVP za všechny ročníky studia a úspěšným vykonáním zkoušky, jíž se studium řádně ukončuje
- nově v případě získání středního vzdělání s výučním listem (s platností od 1.8.2007) úspěšným vykonáním závěrečné zkoušky po získání stanovených dílčích kvalifikací,

v souladu se zákonem o uznávání výsledků vzdělávání – viz. kap. „Ověřování výsledků dalšího vzdělávání“.

Do části týkající se dalšího vzdělávání jsou zařazeny také odborné kurzy, kurzy jednotlivých předmětů, specializační kurzy a předpokládají se nově rovněž kurzy za účelem přípravy k získání dílčích kvalifikací, příp. úplných kvalifikací (např. formou modulárního způsobu výuky – viz. další kapitoly).

Kurzy neposkytují stupeň vzdělávání, slouží zejména k doplňování a prohlubování kvalifikací v rámci celoživotního vzdělávání, ve školách se mohou konat v rámci jejich doplňkových činností (povolených zřizovatelem).

V souladu se zákonem o č. 179/2006 Sb., se rozumí dalším vzděláváním vzdělávací aktivity, které nejsou počátečním vzděláváním.

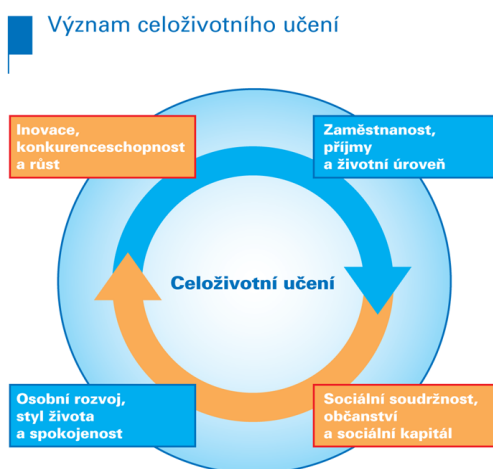
Koncept celoživotního učení

(Usnesení vlády ČR č. 761 ze dne 11. 7. 2007 – „Strategie celoživotního učení ČR“)

Cílem je vytvoření otevřeného prostoru pro celoživotní učení včetně uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení.

Uznáváním výsledků všech forem vzdělávání a učení je umožněno vytvoření otevřeného prostoru celoživotního učení, kde bude významně usnadněn přechod mezi jednotlivými sektory vzdělávání tak, aby některé nekončily ve slepé uličce.

Uznávání výsledků vzdělání bez ohledu na to kde a jak byly získány také usnadní cestu k dalšímu studiu (např. umožní prominout některé zkoušky na základě již zjištěných znalostí a dovedností) i prokazování kvalifikace při přijímání do zaměstnání.

Formální, neformální a informální vzdělávání

Podle pojetí Evropské komise i Rady Evropy se vzdělávací systém skládá ze tří navzájem propojených složek formálního, neformálního a informálního vzdělávání.

Formální vzdělávání

- vztahuje se ke strukturovanému vzdělávacímu systému, který zahrnuje všechny školy od základních až po vysoké, včetně specializovaných programů odborného a profesního výcviku.

Neformální vzdělávání

- vztahuje se ke všem plánovaným programům osobního a sociálního vzdělávání mladých lidí určených k rozvíjení celé řady dovedností a kompetencí mimo rámec formálního vzdělávání.

Neformální vzdělávání je záměrné, ale dobrovolné učení, které probíhá v řadě rozmanitých prostředí situací, v nichž vyučování, odborná příprava a učení nemusí být nutně jedinou či hlavní oblastí činnosti. Aktivita a kurzy jsou naplánované, ale zřídka strukturované jako tradiční vyučovací hodiny nebo předměty.

Rysy neformálního vzdělávání:

- Dobrovolné, založeno na partnerství mezi vedoucím vzdělávacího procesu a jeho účastníky
- Sdílení zkušeností ve skupině, důraz jak na individuální, tak skupinové učení
- Vlastní motivace a ochota zapojit se do interaktivních cvičení
- Flexibilita – konkrétní aktivity lze adaptovat na aktuální potřeby účastníků a také na prostředí, ve kterém probíhají
- Cíle vzdělávacího procesu i program jsou vždy naplánovány, avšak metody, jak cílů dosáhnout jsou velmi pestré a variabilní
- Právo na chyby a učení se z nich např. reflexí nebo rozбором dané situace
- Přístupnost vzdělávání všem, bez ohledu na sociální postavení ve společnosti, absolvovanou praxi, či dosažené vzdělání v rámci formálního vzdělávacího systému

Informální vzdělávání

- vztahuje se k průběhu celého života, v němž si každý jedinec osvojuje určité postoje, hodnoty, dovednosti a znalosti pod vlivem různých vzdělávacích zdrojů ve svém okolí i z každodenní zkušenosti (z domova, sousedství, kluhovy, médií, ze zkušeností nabytých při práci, při hře, apod.)

Evropské instituce nemají zájem vyvolávat mezi formálním, neformálním a informálním vzděláváním konkurenci.

Záměrem je, aby se jednotlivé vzdělávací elementy (formální, neformální, informální vzdělávání) vzájemně inspirovaly a doplňovaly tak, aby dohromady tvořily životaschopný a rozvíjející se proces celoživotního učení, který bude motivovat k osobnímu i profesnímu rozvoji každého z nás.

Soustava kvalifikací

Soustavy kvalifikací jsou chápány jako nástroj k prosazování celoživotního učení, který umožňuje ovlivňovat objem, distribuci, kvalitu a účinnost celoživotního učení.

Evropský systém/rámec kvalifikací a Evropský kreditní systém pro odborné vzdělávání a přípravu

(European Qualification Framework – EQF a European Credit System for VET – ECVET)

Patří mezi dva z evropských nástrojů – referenční body pro tvorby jednotlivých národních soustav kvalifikačních systémů a pro transparentnost odborného vzdělávání a přípravu (OVP).

Evropskou inspiraci mají rovněž i národní systémy zajišťování kvality OVP.

Po přijetí Lisabonské agendy (2000) a po započetí Kodaňského procesu (2002) je evropský vliv na odborné vzdělávání a přípravu výrazný, ale potřeba prohloubit interakci mezi evropskou politikou vzdělávání a národními politikami trvá.

Důvodem je záměr vlád využít procesu globalizace k vytváření znalostní společnosti, v níž má hrát výraznou úlohu nikoli všeobecné, ale odborné vzdělávání.

Prostředkem má být jeho:

- zatraktivnění
- zvýšení transparentnosti kvalifikací
- zvýšení flexibility průchodů vzdělávacím systémem
- uznávání všech forem učení tak, aby každý mohl trvale aktualizovat a zvyšovat své kompetence v souladu s potřebami pracovního trhu a celkového společenského rozvoje.

Problém validace formálního, neformálního a informálního učení nabývá na významu nejen ve světle lisabonského memoranda, ale především v souvislosti se snahou o zvýšení kvalifikace dospělých s nízkou úrovní vzdělání a o jejich začlenění na pracovní trh („Více lidí v práci“) a se snahou o zvýšení nákladové efektivity celého systému vzdělávání dospělých („Rychlejší průchod vzdělávacím systémem“).

Rozvoj národních soustav kvalifikací je cestou ke zvýšení transparentnosti vzdělávání a kvalifikací v národním i mezinárodním kontextu. Přispívá k tvorbě prostředí podporujícího zejména vzájemné uznávání kvalifikací, je rovněž vstupem do problematiky přenosu kreditů na mezinárodní úrovni.

Národní soustava povolání a národní soustava kvalifikací

- Základní filozofie národní soustavy povolání – viz schema 0
- Národní soustava povolání a národní soustava kvalifikací – viz schema 1

Evropský rámec kvalifikací (EQF) a NSP

EQF definuje 8 kvalifikačních úrovní, NSK využívá obdobné úrovně 1 - SV, 2 – SVVL - E, 3 - SV-VL - H, 4 - SV-MZ, 5 - VOV, 6 - VŠ Bc, 7 - VŠ Mgr, 8 - VŠ-dokt..

Popisy jednotlivých úrovní jsou zveřejněny na www.narodni-kvalifikace.cz

Povolání a typové pozice v ISTP (integrovaný systém typových pozic): www.ktp.istp.cz ; povolání a typové pozice byly členěny do 6 kvalifikačních úrovní vycházejících z kvalifikačních úrovní EQF.

V NSP bude modifikována struktura tak, aby poskytovala srovnatelné podklady pro NSK.

Při vytváření Národní soustavy povolání se vychází právě z Integrovaného systému typových pozic (ISTP), což je soubor průběžně aktualizovaných informací o světě práce.

ISTP obsahuje metody a nástroje pro využití těchto informací, sdružuje údaje o náplni jednotlivých profesí, mzdách, požadované kvalifikaci, školách i volných pracovních místech. Slouží pro tvorbu popisů pracovních pozic, firemního katalogu a rovněž při hledání práce a zvyšování kvalifikace.

Jádrem ISTP je Kartotéka typových pozic (KTP), tj. databáze informací o povoláních a typových pozicích obsahujících údaje o charakteru práce, vykonávaných činnostech, příkladech prací a o požadavcích na vykonavatele z pohledu kvalifikačních, osobnostních a zdravotních způsobilostí. Na její tvorbě se podílejí vybraní pracovníci z praxe, kteří jsou zodpovědní za analýzu práce, za sběr podkladových materiálů a jejich zpracování. Na jejím vytváření se také podílejí odborné týmy z oblasti vzdělávání, zdravotnictví a psychologie.

ISTP dále obsahuje moduly JOBTIP, katalog pracovních míst (KPM), databáze akcí dalšího profesního vzdělávání DAT CZ.

Hlavním koordinátorem projektu je Ministerstvo práce a sociálních věcí - Správa služeb zaměstnanosti. Systém spravuje společnost TREXIMA, spol. s r. o.

Na systém Národní soustavy povolání navazuje tzv. Národní soustava kvalifikací (NSK), která plní roli národního rámce kvalifikací.

Každá kvalifikace, která je na trhu práce uplatnitelná, by v ní měla mít své místo. NSK by měla umožnit jejich identifikaci, třídění a zařazování, měla by vytvořit podmínky pro jejich uznávání a certifikaci. NSK nebude nahrazovat stávající kvalifikační a vzdělávací systémy, ale bude se snažit o jejich provázání, zastřešení a zprůhlednění. Bude tvořit spojující systémový rámec pro počáteční a další vzdělávání.

NSK umožní nejen vzájemné srovnávání kvalifikací v ní zařazených, ale přispěje i ke srovnávání s kvalifikacemi stanovenými a popsány v jiných evropských státech. Nástrojem, který se v tomto procesu uplatní, bude Evropský rámec kvalifikací (EQF).

Tento projekt je řízený Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy s finanční podporou Evropského sociálního fondu. Hlavním řešitelem projektu je Národní ústav odborného vzdělávání a společnost TREXIMA, spol. s r. o. působí jako hlavní dodavatel podílející se na řešitelských aktivitách v oblasti tvorby metodiky, komunikace se sociálními partnery a tvorby informačních systémů.

Národní soustava povolání (NSP)

Národní soustava povolání (NSP) vzniká jako soustavně rozvíjený a na internetu všem dostupný katalog, který odráží reálnou situaci na národním trhu práce. Obsahuje především popis podrobných požadavků na vykonavatele práce ve formě obecných a odborných kompetencí. Základním zdrojem pro zpracování těchto informací je práce sektorových rad, které tvoří zkušení odborníci jednotlivých oblastí trhu práce (zaměstnavatelé, profesní organizace, svazy, cechy...).

Hlavní cíle NSP (jako veřejné zakázky)

- posílení role zaměstnavatelů v procesu rozvoje lidských zdrojů
- vytvoření databáze povolání – základního zdroje informací o požadavcích trhu práce
- zajištění informovanosti vzdělavatelů o potřebách trhu práce na lidské zdroje
- prosazování potřeb trhu práce do systému vzdělávání
- masivní zapojení odborníků z řad sociálních a dalších partnerů do procesů sběru a zpracování informací o kvalifikačních potřebách trhu práce prostřednictvím sektorových rad
- zvýšení mobility a flexibility na trhu práce v rámci ČR i celé EU

Učení pro lepší uplatnění na trhu práce

Prostřednictvím sektorových rad jsou zachycovány požadavky trhu práce do Národní soustavy povolání. Ta obsahuje průběžně aktualizované popisy povolání a typových pozic, včetně požadavků na jejich vykonavatele.

Na základě těchto informací je budována i Národní soustava kvalifikací (NSK), která zprostředkovává tyto požadavky vzdělávacím institucím. Ty díky tomu mohou připravovat budoucí absolventy tak, aby jejich získané znalosti a dovednosti odpovídaly potřebám zaměstnavatelů.

Východisko a přínos Národní soustavy povolání

- je vyvíjena na základě existujícího Integrovaného systému typových pozic (www.istp.cz), který popisuje typické aspekty konkrétní profese a požadavky na jejího vykonavatele
- bude sloužit jako zdroj aktuálních informací pro zaměstnavatele při strategickém řízení lidských zdrojů umožní předávat vzdělavatelům přesné a ucelené údaje nutné pro popis skutečně uplatnitelných kvalifikací, jež tvoří základ NSK
- prostřednictvím svého nástroje – sektorových rad – umožňuje zvyšovat povědomí o NSP a NSK mezi významnými zástupci světa práce a formulovat jejich názory a požadavky na rozvoj lidských zdrojů v ČR

Národní soustava povolání vzniká v souladu s Evropským rámcem kvalifikací

NSP příznivě ovlivní také pracovní mobilitu českých občanů v zahraničí, neboť systém je tvořen v souladu s požadavky jednotné metodiky Evropského rámce kvalifikací.

Pro uchazeče o práci v zahraničí se tak zjednoduší prokazování schopností vykonávat konkrétní práci či povolání.

Národní soustava povolání je naplňována ve spolupráci se sektorovými radami, tento model je dlouhodobě používán např. ve Velké Británii a je budován v souladu s Evropským rámcem kvalifikací EQF.

Systém NSP bude do plného provozu spuštěn ve druhé polovině roku 2008.

Národní soustava povolání bude tak plnit úlohu veřejně dostupného registru povolání, typových pozic a menších jednotek práce, vyskytujících se na trhu práce na území České republiky, je spravována a aktualizována Ministerstvem práce a sociálních věcí ve spolupráci se sociálními partnery a dalšími subjekty.

NSP má být východiskem a zdrojem informací pro Národní soustavu kvalifikací a zároveň má plnit další role související s využitím informací Národní soustavy povolání zaměstnavateli a v oblasti poradenství poskytovaných jednotlivým cílovým skupinám.

Základní prvky NSP jsou:

- Povolání
- Typová pozice
- Menší jednotka práce

K těmto základním prvkům NSP jsou přiřazovány kvalifikační úrovně v souladu s EQF (8 úrovní).

Mezi jednotlivými prvky existují vzájemné vazby – povolání má vždy minimálně jednu nebo více typových pozic, typová pozice je vázána na jedno nebo více povolání, menší jednotka práce může být navázaná k více povoláním a typovým pozicím.

Povolání

Je soubor souvisejících pracovních činností, vyžadujících soubor kompetencí.

Základní vlastnosti souboru kompetencí:

- má společné obsahové/odborné jádro kompetencí
- je získatelný běžným způsobem (formálním vzděláváním)
- umožňuje ihned nebo na základě krátkého tréninku/vzdělávání vykonávat uplatnitelné jednotky práce
- poskytuje základy pro dlouhodobý profesní rozvoj

Povolání je stálá kategorie, popisuje společný kvalifikační základ souvisejících typových pozic a MJP. (Struktura informací o povoláních v NSP viz Příloha 3).

Typová pozice

Je soubor samostatně vykonavatelných souvisejících pracovních činností, vycházejících z obvyklé dělby práce, vyžadujících soubor kompetencí.

Základní vlastnosti souboru kompetencí jsou:

má společné obsahové/odborné jádro kompetencí

umožňuje ihned vykonávat uplatnitelné jednotky práce

Typová pozice NSP má stálou strukturu uváděných kritérií. (Struktura informací o povoláních NSP viz Příloha 4).

Menší jednotka práce (MJP)

Je relativně úzký soubor pracovních činností, vycházejících z reálné dělby práce, pro které má z pohledu trhu práce smysl vyčleňovat a ověřovat potřebné kompetence.

Menší jednotka práce může rozšiřovat, navazovat nebo být částí, specializací či průřezovou součástí typových pozic. V NSP nemá stálou strukturu uváděných kritérií.

Tvorba Národní soustavy povolání

Za nástroj budování NSP je považován model sektorových rad (inspirováno praktickými zkušenostmi Velké Británie), jako reprezentantů zaměstnavatelských organizací orientovaných na prosazování odborných i ekonomicko-politických požadavků v oblasti rozvoje lidských zdrojů.

Sektorová rada je dobrovolné profesní sdružení, složené ze zástupců zaměstnavatelů, profesních organizací, odborů a dalších odborníků na lidské zdroje v daném sektoru či odvětví.

Posláním sektorových rad je reprezentovat zájmy tohoto odvětví ve vztahu ke státní správě, vzdělavatelům a dalším partnerům.

Hlavními činnostmi sektorových rad jsou zejména:

Popis aktuální pozice na trhu práce prostřednictvím popisu náplně povolání, typových pozic a MJP pro NSP

Formulování a aktualizace kompetencí jednotlivých povolání, typových pozic a MJP

Spolupráce na tvorbě kvalifikačních standardů formou prosazování struktury dílčích kvalifikací, shromažďování podnětů ke tvorbě nových kvalifikačních standardů dílčích kvalifikací a posuzování jejich obsahu

Evaluace hodnotících standardů kvalifikací pro NSK

Zjišťování a deklarování kvalifikačních potřeb v daném sektoru (v souvislosti s tvorbou standardů pro NSK)

Spolupráce s autorizujícími orgány při realizaci ustanovení zákona č. 179/2006 Sb. O ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

www.nsp.cz

Národní soustava kvalifikací (NSK) – projekt MŠMT

(projekt financován z Evropského sociálního fondu, řešitelem je NÚOV a společnost TREXIMA)

Národní soustava kvalifikací vychází z Evropského systému kvalifikací a Evropského kreditního systému pro odborné vzdělávání a přípravu.

Při tvorbě Národní soustavy kvalifikací se ČR vhodně inspiruje zahraničními příklady. V současné době disponuje řešitelský tým podrobnějšími informacemi o stavu v oblasti rozpracovávání soustav kvalifikací ve Skotsku a Irsku, ale i ve Francii, Německu, Nizozemsku a Španělsku.

Cílem NSK je vytvořit systémové prostředí, které bude podporovat

- srovnatelnost výsledků učení dosažených různými formami učení a vzdělávání umožňující uznávání skutečných znalostí a dovedností nezávisle na formách učení a vzdělávání
- přenos požadavků světa práce do vzdělávání
- veřejnou informovanost o všech celostátně uznávaných kvalifikacích
- srovnatelnost kvalifikačních úrovní v ČR a v EU

Cílem NSK není:

Být likvidátorem stávajících kvalifikačních a vzdělávacích systémů

měla by se snažit o jejich provázání, zastřešení, zprůhlednění a doplnění o chybějící systémové nástroje (např. o kvalifikační a hodnotící standardy)

Být administrativní komplikací pro občany

občan by neměl být soustavou omezován, ale naopak by mu měla nabídnout možnost prokázat svou kvalifikaci, pokud to zaměstnavatel bude vyžadovat, a možnost skládat zkoušky pro úplné kvalifikace, aniž by před tím musel absolvovat několikaletou školní přípravu

NSK vzniká v souladu s připravovaným zákonem o uznávání výsledků dalšího vzdělávání a jejím cílem je uvést tento zákon v život.

Vytváření NSK je spojeno s:

- vymezením úplných a dílčích kvalifikací, popis vzájemných vazeb mezi nimi
- vymezením kvalifikačních a hodnotících standardů v jednotném, přehledném a srozumitelném prostředí, dostupném prostřednictvím informačního systému všem aktérům celoživotního učení
- propojení certifikace počátečního a dalšího vzdělávání
- modulové uspořádání vzdělávacích cest a kurikul

- provázání a propojení počátečního a dalšího vzdělávání jako systémový předpoklad pro zvýšení dostupnosti dalšího vzdělávání, zlepšení horizontální i vertikální prostupnosti vzdělávací soustavy, resp. pro rozvoj celoživotního učení
- rozvoj dalšího vzdělávání na středních školách a zvýšení přístupu všech zájemců k učení a získávání a obnovování odborných způsobilostí potřebných pro trvalou účast ve znalostní společnosti
- umožnění cílovým skupinám různé úrovně vzdělání a pracovních zkušeností dosáhnout srovnatelných kvalifikací různými cestami počátečního a dalšího vzdělávání, dosažitelnost vzdělávacích systémů pro znevýhodněné skupiny a pro osoby s nízkou nebo nulovou kvalifikací
- vytvoření prostředí pro posuzování, oceňování a stvrzování odborných způsobilostí osvojených všemi formami vzdělávání

Cílové skupiny

- Školy (základní, střední, vyšší odborné včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) jako poskytovatelé a organizátoři dalšího vzdělávání
- Sociální partneři (státní, soukromý, neziskový sektor) a jejich organizace jako představitelé trhu práce, uplatňují svůj vliv zejména na cíle a obsah vzdělávání
- Absolventi všech typů škol, žáci a studenti ZŠ, SŠ, VOŠ a zájemci o další vzdělávání realizované na SŠ a VOŠ – konečná cílová skupina

Struktura a obsah NSK (systémový rámec pro všechny formy učení a vzdělávání)

Nejvhodnějším srovnatelným atributem všech forem a způsobů učení a vzdělávání jsou jejich výsledky. Proto budou stavebními prvky architektury NSK výsledky učení a vzdělávání.

Architekturu NSK budou tvořit:

a) Jednotky NSK

- **úplná kvalifikace** – způsobilost vykonávat určité povolání (příp. více povolání)
- **dílčí kvalifikace** – způsobilost vykonávat určitou pracovní činnost nebo ucelený soubor pracovních činností umožňujících profesní uplatnění

Prostřednictvím úplných i dílčích kvalifikací budou formulovány požadavky světa práce na vzdělávací sféru. NSK tak bude působit jako spojovací most mezi trhem práce a vzděláváním.

b) Standardy NSK

budou standardizovaným způsobem popisovat kvalifikace a budou dvojího typu:

- kvalifikační standard – strukturovaný popis požadavků na příslušnou kvalifikaci
- hodnotící standard – soubor kritérií a postupů pro ověřování požadavků na kvalifikaci

Kvalifikační standard

je strukturovaný popis odborné způsobilosti pro řádný výkon určité pracovní činnosti nebo určitých pracovních činností v určitém povolání. Tento strukturovaný popis bude realizován prostřednictvím elementárních prvků NSK, tedy kompetencí. Z toho vyplývá, že kvalifikační standard bude souborem kompetencí požadovaných pro příslušnou kvalifikaci.

Hodnotící standard

je soubor kritérií a organizačních a metodických postupů pro ověřování odborné způsobilosti vykonávat pracovní činnosti v určitém povolání. Jestliže kvalifikační standard stanovuje kompetence požadované pro určitou kvalifikaci, hodnotící standard stanovuje, jak ověřit, zda zájemce o tuto kvalifikaci příslušné kompetence skutečně má.

c) Úrovně NSK

- budou NSK členit ve vertikálním směru
- budou respektovat úrovně definované českým vzdělávacím systémem
- budou navazovat na úrovně definované v Evropském kvalifikačním rámci

d) Kvalifikační směry (skupiny oborů)

- budou NSK členit v horizontální rovině (tedy z hlediska odborného směru)
- budou respektovat členění do skupin oborů používané v českém vzdělávacím systému

e) Vazby uvnitř NSK

- vazby mezi výše uvedenými jednotkami a standardy

f) Vazby NSK s okolím

- vazby mezi NSK a světem práce a mezi NSK a sférou vzdělávání

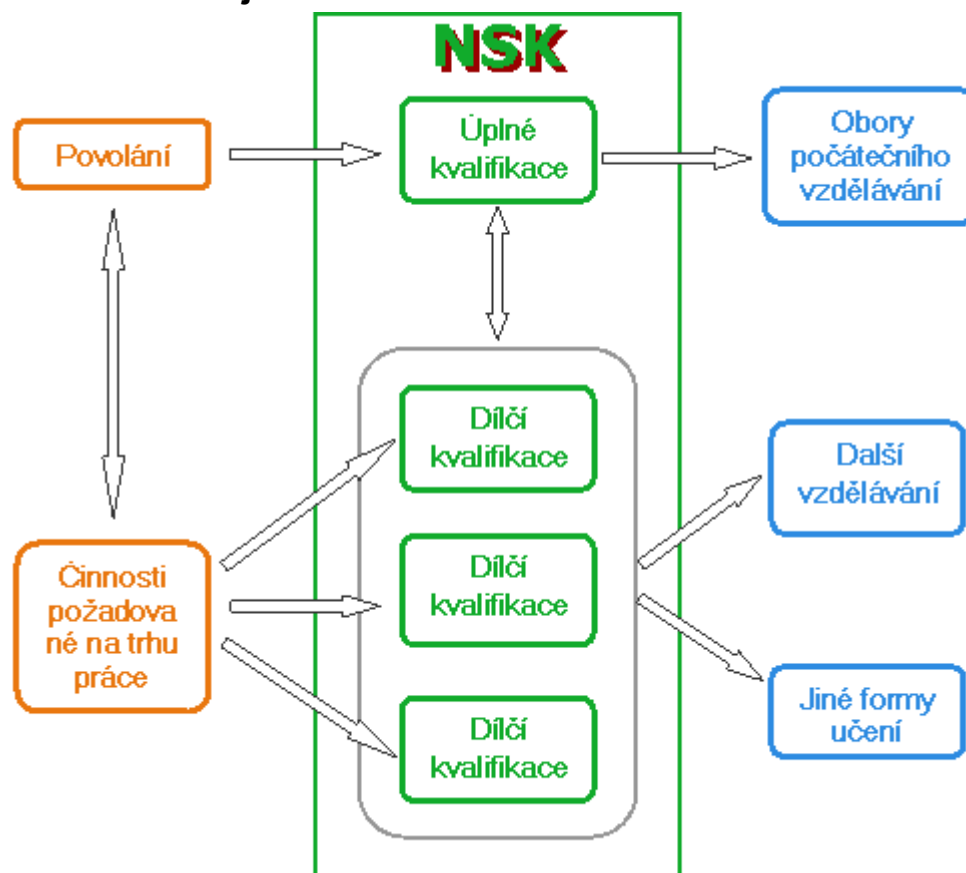
www.narodni-kvalifikace.cz

Využití NSK pro uznávání kvalifikací

Vnesení transparentnosti do nepřehledného množství nejrůznějších osvědčení a certifikátů, které jsou v současnosti udělovány absolventům kurzů.

Vznik nových cest k získání úplné kvalifikace - na základě získání dílčích kvalifikací bez nutnosti absolvovat školní vzdělání.

Schéma vnitřních a vnějších vazeb NSK

Vytváření NSP a NSK

- **Role sektorových rad a ostatních zúčastněných orgánů**
viz. schema 2
- **Hlavní úkoly sektorových rad**
viz. schema 3
- **Přehled SR v rámci projektu**
viz. schema 4

Tvorba vzdělávacích modulů pro dílčí kvalifikace v rámci projektu

Cílem je vytvoření metodiky pro tvorbu vzdělávacích modulů pro dosahování dílčích kvalifikací a tvorba vzdělávacích modulů pro dosahování dílčích kvalifikací a pro oblast nižších kvalifikací. Vzdělávací moduly nebudou součástí NSK.

Význam:

- Názorný doklad využitelnosti konceptu dílčích kvalifikací
- Konkrétní prostředek pro podporu dalšího vzdělávání na středních školách
- Zajištění zpětné vazby v rámci projektu pro tvůrce odpovídajících kvalifikačních a hodnotících standardů.

Postup tvorby:

- Vytvoření metodiky tvorby vzdělávacích modulů na základě kvalifikačních standardů (dle požadavků trhu práce)
- Zaškolení zástupců škol k práci s metodikou a podpurným programem tvořit vzdělávací moduly

Ověřování výsledků dalšího vzdělávání

▪ Implementace zákona o uznávání výsledků vzdělávání do praxe

○ Současný stav

- Stav schválených standardů www.narodni-kvalifikace.cz
- Žádosti o autorizace, autorizující orgány – postup, vzory a náležitosti žádostí www.mmr.cz
- Autorizované právnické osoby, autorizovaní zástupci www.narodni-kvalifikace.cz; www.mmr.cz
- První zkoušky - fotodokumentace, www.mmr.cz
- Národní rada pro kvalifikace – problémy, první zkušenosti
 - uznávání dílčích kvalifikací z pohledu zaměstnavatele
 - uplatnění certifikátů – uznávání výsledků vzdělávání v právních předpisech
 - zpřesňování podkladů pro zkoušky (hodnotící standardy)
 - zlepšení autorizačního procesu, zapojení zástupců hospod. sféry
 - nedostatečné informace pro zájemce o zkoušky, informačního a poradenského prostředí
 - upřednostňování kvalifikací, o které je u zaměstnavatelů zájem
 - kontrolní systém zkoušek, objektivita zkoušek, počet členů zkušební komise,...

- propojení uznávání výsledků dalšího vzdělávání s rekvalifikačním studiem,...
- **Výhled**
 - Novela zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání
 - **význam sektorových rad** – míra jejich zapojení a konkretizace jejich kompetencí v zákoně (tvorba a posuzování standardů, udělování a odnímání autorizace, podíl na kontrolní činnosti průběhu zkoušek)
 - **pružnější stanovení termínu konání zkoušky** po dohodě s autorizované osoby s uchazečem v závislosti na možnostech autorizované osoby, možnost sdružení více zkoušených do jednoho termínu
 - **umožnění autorizovaného zástupce i pro fyzickou osobu**
 - **uznávání částí dílčích kvalifikací** (uznávání částí zkoušky, která se kryje nebo shoduje s částí zkoušky, kterou již uchazeč absolvoval)
 - **správní poplatky** - návrh za každou žádost o autorizaci (1žádost = 1 autorizace) uhradit správní poplatek ve výši 1500 Kč; žádosti budou posuzovány pro každou autorizaci zvlášť.
 - **osvědčení jako archiválie** – osvědčení, záznamy o průběhu a výsledcích zkoušky nebudou již považovány jako archiválie, budou na ně pohlíženo jako na dokumenty, které mají dlouhou úřední hodnotu
 - **Upřesňování kvalifikačních a hodnotících standardů**

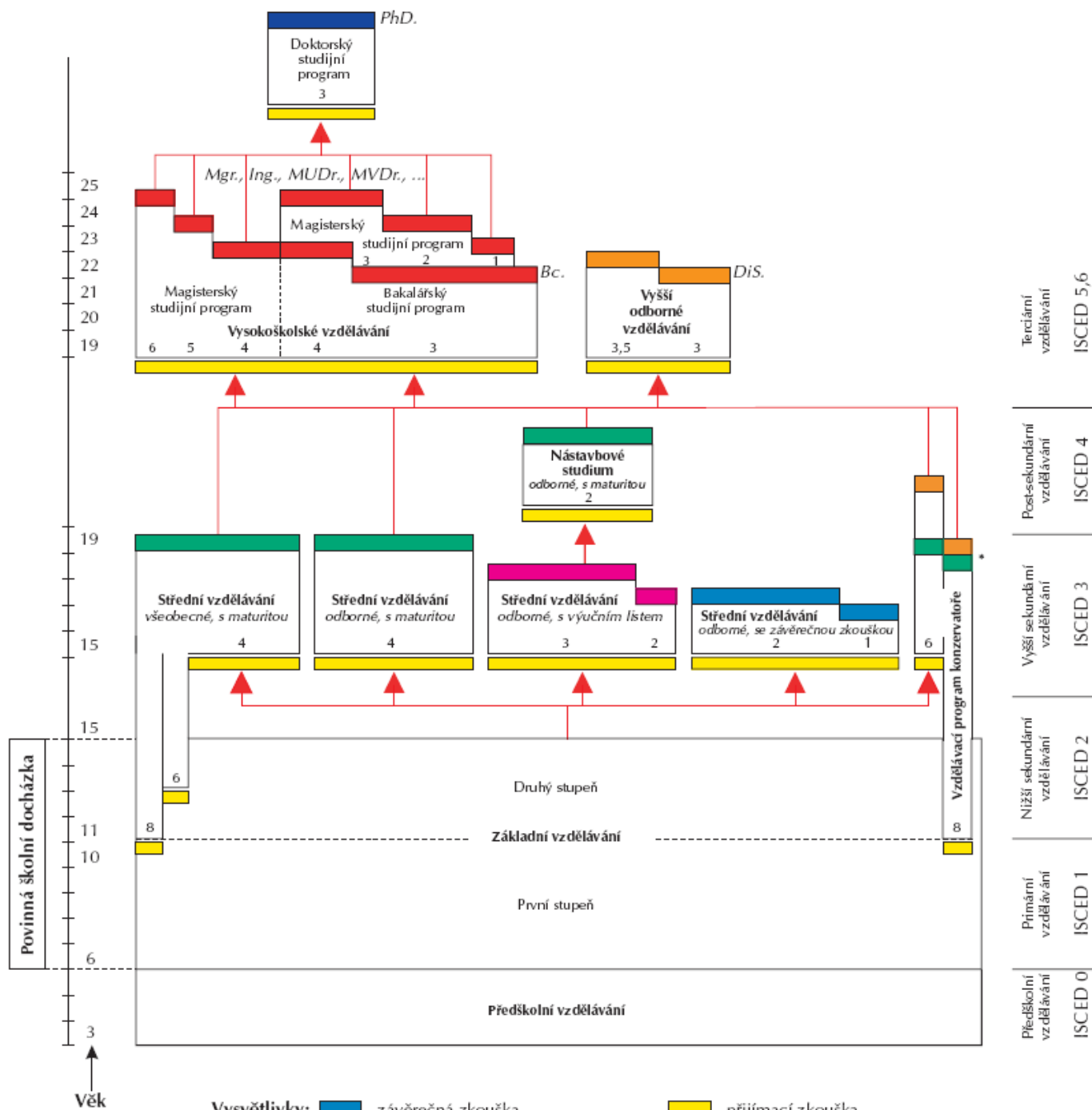
Škola jako centrum dalšího vzdělávání – příležitost pro všechny

- *Vzdělávací moduly pro dílčí kvalifikace*
- *Požadavky pro získání úplné kvalifikace*
- *Ověřování výsledků dalšího vzdělávání – dílčí a úplné kvalifikace*

Příloha 1 - *Úrovně vzdělání podle ISCED*

<i>Úroveň (ISCED)</i>	<i>Plný název úrovně (sdělení ČSÚ)</i>	<i>Typický věk mez. úroveň</i>
0	<i>Preprimární vzdělání</i>	3-6
1	<i>Primární vzdělání</i> nebo první stupeň základního vzdělání	6/7 – 10/12
2	<i>Nižší sekundární vzdělání</i> nebo druhý stupeň základního vzdělání	10/12 – 14/16
	2A Nižší sekundární vzdělání – přímý vstup ke vzdělání úrovně 3	
	2B Nižší sekundární vzdělání – přímý vstup ke vzdělání úrovně 3C	
	2C Nižší sekundární vzdělání – konečné vzdělání, přímý vstup na trh práce (délka denního studia 1-2 roky, oblast speciálního vzdělávání, určeno pro žáky, kteří nedokončili úspěšně ZŠ, příprava na méně náročná povolání)	
3	<i>Vyšší sekundární vzdělání</i>	14/16 – 16/21
	3A Vyšší sekundární vzdělání – přímý vstup ke vzdělání úrovně 5	
	3B Vyšší sekundární vzdělání – přímý vstup ke vzdělání úrovně 5B	
	3C Vyšší sekundární vzdělání – konečné vzdělání, přímý vstup na trh práce (střední vzdělání s VL 2-3 roky); přístup ke vzdělání úrovně 4A	
4	<i>Postsekundární, neterciální vzdělání</i> <i>Kurzy, krátké programy, zkrácené, násavbové studium</i>	
	4A Postsekundární, neterciální vzdělání – přímý vstup ke vzdělání úrovně 5 (nástavb. studium po získání VL 2 roky; zkrácené studium po získání MZ – další MZ v jiném oboru vzdělání 1-2 roky)	
	4B Postsekundární, neterciální vzdělání – přímý vstup ke vzdělání úrovně 5B	
	4C Postsekundární, neterciální vzdělání - konečné vzdělání, přímý vstup na trh práce (zkrácené studium pro absolventy se stř. vzděláním s MZ – 1 – 1,5 roku; získání VL po MZ)	
5	<i>Terciální vzdělání – první stupeň</i> <i>VOŠ, (konzervatoř), Bc., Mgr.</i>	17/20 – 20/23 (délka 3 – 6 let)
	5A První stupeň terciálního vzdělání – přímý vstup ke vzdělání úrovně 6	
	5B První stupeň terciálního vzdělání - konečné vzdělání, přímý vstup na trh práce	
6	<i>Terciální vzdělání – druhý stupeň</i> <i>výzkum disertace, doktorský program – PhD.</i>	(délka 3 a více let)

Schéma vzdělávacího systému České republiky

Vzdělávací systém České republiky [leták]. 2. vydání, Praha, 2006. Náklad 6000 výtisků. Národní vzdělávací fond, o. p. s., Národní informační středisko pro poradenství, Opletalova 25, 110 00 Praha 1. Vydáno s podporou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Evropského společenství v rámci programu Leonardo da Vinci. Zdroj dat: Ústav pro informace ve vzdělávání a Český statistický úřad. ISBN 80-86728-29-3

